

Wybrane problemy zakończenia przewodu doktorskiego w świetle przepisów ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym

1. Wprowadzenie

Tematyka publicznoprawnej regulacji uzyskiwania stopni oraz tytułu naukowego wpisuje się w założenie o możliwości postrzegania prawa administracyjnego jako „miejsca spotkania państwa i jednostki”¹. W tym przypadku mamy do czynienia z zagadnieniem „spotkań” nauki z prawem administracyjnym. Do takich spotkań, nawiązując do tytułu księgi jubileuszowej, dochodzi niezależnie od dziedziny oraz dyscypliny naukowej. Regulacja prawna nadawania stopni oraz tytułu naukowego jest bowiem uniwersalna dla wszystkich obszarów działalności naukowej. W nawiązaniu do tematyki niniejszego opracowania należy podkreślić, że Jubilat – Profesor Jerzy Supernat uczestniczył w tego rodzaju spotkaniach nie tylko w typowych dla pracowników naukowych rolach, a więc, przykładowo, promotora oraz recenzenta licznych prac doktorskich i habilitacyjnych, ale również w roli członka Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytu-

---

* Dr hab., prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, ORCID: [0000-0003-3062-6015](https://orcid.org/0000-0003-3062-6015).

¹ Posługując się określeniem prawa administracyjnego jako miejsca spotkania państwa i jednostki (obywatela), Profesor Jerzy Supernat zwraca uwagę na zjawisko przenikania państwa (administracji) w sferę prywatną z jednoczesnym kontrolowaniem przez jednostki i ich organizacje prawomocności państwa (administracji) w wymiarze wykraczającym poza sam proces wyborczy. Jest to, między innymi, wymiar postrzegania prawa administracyjnego jako zespołu unormowań zapewniającego demokrację administracyjną oraz demokrację proceduralną, co ma przeciwdziałać zasadniczemu unilateralizmowi decyzji administracyjnych – zob. J. Supernat, *Prawo administracyjne jako miejsce spotkania państwa i jednostki – uwagi z perspektywy porównawczej*, [w:] J. Korczak, K. Sobieralski (red.), *Jednostka wobec władczej ingerencji organów administracji publicznej. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Barbarze Adamiak*, Wrocław 2019, s. 548. Spojrzenie takie odnosi się także do zagadnień normowania w prawie administracyjnym procedur awansu naukowego jako takiego obszaru stosunków społecznych, w których szczególnie przejawia się kwestia ocenności (dyskrecjonalności) w podejmowaniu rozstrzygnięć przez właściwe organy, co wymaga także wyraźnych gwarancji (instrumentów prawnych) partycypacji i ochrony praw osób ubiegających się o tego rodzaju dobra społeczne, jakimi są stopnie oraz tytuł naukowy.

łów. Wskazana, jedna z wielu bogatych i różnorodnych aktywności naukowych Jubilata, z pewnością dotykała także problemów stosowania przepisów prawa administracyjnego z zakresu awansu naukowego, do których to zagadnień odnosi się niniejsze opracowanie.

Aktualnie opisana problematyka jest przedmiotem regulacji ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce². Jej obecna regulacja ma charakter nowatorski, gdyż przybiera postać ramową, delegując na właściwe organy uczelni wyższych kompetencje prawotwórcze w zakresie „określania sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora”³ (art. 192 ust. 2 p.s.w.n.)⁴. Taki stan rzeczy uzasadnia wnioski o istotnej modyfikacji samego modelu regulacji naukowych postępowań awansowych, a więc i o zmianach roli uczelni w płaszczyźnie postępowań w sprawach nadania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego. Inaczej bowiem niż to miało miejsce w stanie prawnym istniejącym na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki⁵ obecnie obowiązująca ustawa nie zawiera delegacji do wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz nauki rozporządzenia wykonawczego normującego, w sposób szczegółowy oraz jednolity w skali kraju (powszechnie obowiązujący), czynności składające się na postępowania w sprawach nadania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego. Przekazanie w tym względzie kompetencji prawotwórczych uczelniom będzie niewątpliwie prowadziło do szeregu nowych problemów prawnych, związanych z partykularyzmem przyjmowanych w poszczególnych ośrodkach naukowych rozwiązań⁶, w tym z możliwymi niedomogami w zakresie ochrony praw (interesów) osób ubiegających się o stopnie naukowe.

---

² Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 742 ze zm., dalej jako p.s.w.n.

³ Zob. M. Wojtuń, *Sprawiedliwość proceduralna w postępowaniach awansowych*, „Państwo i Prawo” 2021, nr 2, Lex.

⁴ Zakres kompetencji prawotwórczych przyznanych uczelniom wyższym w ramach „określania sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora” jawi się jako znaczny. Obejmuje m.in. kwestie: sposobu wyznaczania i zmiany promotora oraz promotora pomocniczego, sposobu wyznaczania recenzentów, trybu złożenia rozprawy doktorskiej czy trybu powoływania, a nawet zakresu czynności komisji doktorskiej (art. 192 ust. 2 p.s.w.n.).

⁵ Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789; dalej jako u.s.t.n. lub ustawa z 2003 r.

⁶ Aktualny model regulacji procedur uzyskiwania stopni naukowych prowadzi do funkcjonowania na poszczególnych uczelniach autonomicznych oraz nierównoważnych porządków proceduralnych, co może prowadzić do naruszania zasady równości wobec prawa. Częściowe normowanie procedury załatwiania sprawy z zakresu administracji publicznej prawem wewnętrznym uczelni jest niewątpliwie problematyczne także w świetle konstytucyjnej zasady zamkniętego katalogu źródeł prawa – zob. M. Wojtuń, *op. cit.*, Lex.

Nowa regulacja postępowań doktorskich oraz habilitacyjnych weszła w życie dnia 1 października 2018 r. Niemniej jednak zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁷ – przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne i postępowania o nadanie tytułu profesora wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, są przeprowadzane na zasadach dotychczasowych. Ponadto, zgodnie z ust. 2 wskazywanego przepisu w okresie od dnia wejścia w życie ustawy p.s.w.n. do dnia 30 kwietnia 2019 r. przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne oraz postępowania o nadanie tytułu profesora wszczynano na podstawie przepisów dotychczasowych. Oznacza to, że przepisy normujące ubieganie się oraz nadawanie stopni naukowych, obowiązujące przed rokiem 2018 wciąż jeszcze znajdują zastosowanie do przewodów doktorskich wszczętych przed datą 30 kwietnia 2019 r. Zgodnie z art. 179 ust. 4 p.w.p.s.w.n. prowadzone, w pierwszej instancji, przewody doktorskie odpowiednio umarza się lub zamyka, jeżeli nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2024 r. Przez „zakończenie przewodu doktorskiego” należy rozumieć podjęcie przez odpowiednią radę dyscypliny naukowej uchwały o nadaniu stopnia lub też innej uchwały kończącej w sposób negatywny przewód doktorski, np. uchwały o odmowie przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej lub uchwały o odmowie przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony. Pomijając okoliczność niewykluczonego kolejnego przedłużenia terminu dopuszczalnego zakończenia przewodu doktorskiego według przepisów obowiązujących przed dniem 1 października 2018 r., należy jeszcze wskazać na kwestię stosowania regulacji uprzedniej do postępowań doktorskich, w których wniesiono odwołania od negatywnych uchwał odpowiednich rad dyscyplin naukowych (czy nawet rad wydziałów) do Rady Doskonałości Naukowej jako następczyni prawnej Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. W wyniku rozstrzygnięcia takich spraw odwoławczych może bowiem dochodzić do uchylania negatywnych uchwał podejmowanych w przewodach doktorskich i przekazywania takich spraw do ponownego rozpatrzenia stosownym organom uczelnianym, co będzie skutkowało koniecznością dalszego prowadzenia przewodów doktorskich według przepisów ustawy z 2003 r. oraz wydanych na jej podstawie rozporządzeń. Biorąc również pod uwagę możliwość uchylania czy też stwierdzania nieważności decyzji Rady Doskonałości Naukowej w ramach ich sądowno-administracyjnej kontroli, można założyć, że tematyka

---

⁷ Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.; dalej jako p.w.p.s.w.n.

problemów stosowania (przestrzegania) przepisów ustawy z 2003 r. będzie zagadnieniem wciąż aktualnym jeszcze przez dłuższy czas, bynajmniej nie tylko do 31 grudnia 2024 r.⁸

Rozważaniami niniejszego opracowania objęte zostaną wybrane problemy zakończenia przewodu doktorskiego na podstawie przepisów ustawy z 2003 r. oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora⁹. Tytułowa kwestia stanowi bowiem szczególnie problematyczny i „niedomagający” obszar odnośnej regulacji prawnej, a jednocześnie ma kluczowe znaczenie, gdy chodzi o ochronę praw stron postępowań doktorskich.

2. Charakter prawny przewodu doktorskiego

Prezentacja problematyki niedomogów regulacji zakończenia przewodu doktorskiego w ustawie z 2003 r. powinna zostać poprzedzona ogólnymi uwagami na temat charakteru przewodu doktorskiego, określanego w obecnie obowiązującej ustawie jako postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora¹⁰. Procedura nadawania stopnia naukowego doktora jest kwalifikowana jako odrębne postępowanie administracyjne. Jest to postępowanie, do którego należy odpowiednio stosować przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego¹¹, odnośnie do kwestii nieuregulowanych w u.s.t.n. (art. 29 ust. 1 tej ostatniej ustawy). Przewód doktorski pomimo istotnych odmienności w porównaniu do ogólnego postępowania administracyjnego wyrażających się, przede wszystkim, w sposobie zbierania i oceny materiału dowodowego sprawy (faktów sprawy) powinien być jednak postrzegany jako rodzaj jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego. W jego ramach organ uczelni, wykonując zadania z zakresu administracji publicznej, załatwia przecież konkretną sprawę indy-

---

⁸ Zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 25 stycznia 2022 r., II SA/Wa 1382/21, Lex nr 3361038.

⁹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, Dz. U. z 2018 r. poz. 261, dalej jako rozporządzenie z 2018 r.

¹⁰ Zob. art. 192 p.s.w.n.; w przepisach u.s.t.n. używane jest określenie „przewód doktorski” – zob. art. 11–15 u.s.t.n.

¹¹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572; dalej jako k.p.a.

widualną w drodze decyzji administracyjnej¹². Takiej, w istocie bardzo ogólnej, kwalifikacji przewodu doktorskiego nie zmienia jego niewątpliwa specyfika wyrażająca się głównie w źródle ustaleń faktycznych sprawy, którymi są oceny eksperckie zawarte w recenzjach rozpraw doktorskich oraz w wypowiedziach i stanowiskach odpowiednich gremiów naukowych (rada dyscypliny naukowej, komisja doktorska) oraz ich członków. Skutkuje to wysoce ocennym i subiektywnym charakterem ustaleń faktycznych w sprawie o nadanie stopnia doktora. Taki sposób „pozyskiwania” materiału faktycznego sprawy, w którym widoczna jest wyraźnie władza dyskrecjonalna organów administrujących prowadzących postępowanie, nie może jednak skutkować arbitralnością (dowolnością) w zakresie dokonywania ustaleń faktycznych oraz wywodzenia z nich skutków prawnych dla strony postępowania (doktoranta). Stąd też szczególne znaczenie ma tu sposób unormowania zakończenia (zamknięcia) przewodu doktorskiego, w sytuacji gdy kończy się ono inaczej niż nadaniem stopnia, a także ukształtowanie procedury odwoławczej od negatywnych dla strony rozstrzygnięć zapadających w przewodzie doktorskim.

W ogólności przebieg przewodu doktorskiego normuje art. 14 ust. 2 u.s.t.n. Zgodnie z tym przepisem „czynności przewodu doktorskiego kończą się uchwałami rady jednostki organizacyjnej w przedmiocie: 1) wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczenia promotora, a także promotora pomocniczego, w przypadku jego udziału w przewodzie; 2) wyznaczenia recenzentów; 3) przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony; 4) przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej; 5) nadania stopnia doktora”. W szczególności, na podstawie przytoczonego przepisu przyjmuje się, że przewód doktorski ma charakter sekwencyjny. W jego ramach wymagane są wcześniejsze pozytywne uchwały dla możliwości podjęcia kolejnych uchwał, przy czym te dalsze uchwały, odnoszące się do, w pewnym stopniu, autonomicznych etapów postępowania nie muszą już mieć charakteru pozytywnego dla strony postępowania (doktoranta)¹³. Dla problematyki zakończenia przewodu doktorskiego bardzo istotne znaczenie ma również przepis normujący kompetencje komisji doktor-

¹² Obecnie przepisy wprost przewidują formę prawną decyzji administracyjnej dla rozstrzygnięcia w sprawie nadania stopnia doktora (art. 178 ust. 1 p.s.w.n.). W odniesieniu do przepisów u.s.t.n. przyjmuje się, że uchwały zapadające w toku przewodu doktorskiego, kończące tę procedurę na danym jej etapie, również mają charakter decyzji administracyjnych – M. Bogusz, *Charakter prawny uchwał rady wydziału w przewodzie doktorskim*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2015, t. XXXIII, s. 77; S. Łazuk, *Wybrane problemy stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego w procedurze awansu naukowego*, [w:] J.P. Tarno, A. Szot, P. Pokorny (red.), *Specyfika postępowań administracyjnych w sprawach z zakresu szkolnictwa wyższego i nauki*, Lublin 2016, s. 92.

¹³ Zob. wyrok NSA z dnia 2 grudnia 2010 r., I OSK 1614/10, Lex nr 745104; wyrok NSA z dnia 22 maja 2013 r., I OSK 312/13, LEX nr 1339636.

skiej. Zgodnie z art. 14 ust. 5 u.s.t.n. komisji takiej może zostać przekazane przez radę jednostki organizacyjnej (aktualnie radę dyscypliny naukowej) uprawnienie do podejmowania uchwał, o których mowa w ust. 2 pkt 3 i 4 (a więc uchwał w przedmiocie przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony oraz w przedmiocie przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej). Komisja doktorska jest więc powoływana przez radę w celu podejmowania czynności na etapach przewodu bezpośrednio poprzedzających decydowanie o nadaniu stopnia doktora, w zakresie, w jakim wynika to z uchwały rady.

W odniesieniu do „finalizacji” przewodu doktorskiego u.s.t.n. przewiduje jeszcze „zamknięcie” przewodu. Określenie takie znajduje się w przepisie art. 14 ust. 4 u.s.t.n., zgodnie z którym – jeżeli osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora w wyznaczonym terminie nie przystąpi do egzaminów doktorskich albo nie przedstawi rozprawy doktorskiej – rada jednostki organizacyjnej może podjąć uchwałę o zamknięciu przewodu doktorskiego¹⁴.

3. Deficyty regulacji zakończenia przewodu doktorskiego

Przechodząc w tym miejscu bezpośrednio do tematyki deficytów badanej regulacji prawnej zakończenia przewodu doktorskiego, należy rozpocząć od stwierdzenia, że art. 14 u.s.t.n. zasadniczo nie zawiera w sobie treści lite-

---

¹⁴ Określenie „zamknięcie” przewodu doktorskiego odnosi się do sytuacji objętych regulacją art. 14 ust. 4 u.s.t.n. Natomiast wobec uchwał o nadaniu stopnia doktora, o odmowie nadania stopnia doktora oraz innych uchwał negatywnie rozstrzygających sprawę ustawodawca stanowi o uchwałach kończących czynności przewodu doktorskiego (art. 14 ust. 2). W poglądach doktryny podkreśla się, że podstawy zamknięcia przewodu doktorskiego, o których mowa w art. 14 ust. 4, mają charakter wymogów formalnych (formalno-prawnych) postępowania. Wskazane przesłanki nie wiążą się bowiem z jakimiś elementami oceny rozprawy doktorskiej oraz spełniania przez doktorantów innych wymogów materialnoprawnych uzyskania stopnia doktora. Obie dotyczą terminów w przewodzie doktorskim, przy czym kwestia takich terminów jest w stosownych przepisach normowana jedynie w nieznacznym zakresie. O ile termin przystąpienia do egzaminów doktorskich jest wyznaczany przez przewodniczącego rady jednostki organizacyjnej (obecnie rady dyscypliny naukowej) w trakcie przewodu doktorskiego (§ 4 ust. 2 rozporządzenia z 2018 r.), o tyle kwestia terminu przedstawienia rozprawy doktorskiej nie jest w ogóle przedmiotem regulacji u.s.t.n. oraz rozporządzenia z 2018 r. Powodowało to występowanie sytuacji, w których w jednostkach uprawnionych do prowadzenia przewodów doktorskich przez wiele lat trwały przewody pozostające niejako w „zawieszeniu” (np. doktorant, który wcześniej zdał egzaminy doktorskie, nie przedstawiał rozprawy przy jednoczesnym braku wyznaczenia jakiegokolwiek terminu do złożenia rozprawy – zob. P. Pokorny, *Problematyka zakończenia przewodu doktorskiego bez nadania stopnia*, [w:] J.P. Tarno, A. Szot, P. Pokorny (red.), *op. cit.*, s. 103). Sytuacje takie powinny znaleźć swoje zakończenie z końcem roku 2024, w związku z treścią przepisu art. 179 ust. 4 p.w.p.s.w.n., zgodnie z którym prowadzone w pierwszej instancji, na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 1 października 2018 r., przewody doktorskie odpowiednio umarza się lub zamyka.

ralnie odnoszącej się do możliwości negatywnego (dla strony postępowania) zakończenia postępowania. Wyjątkiem jest tu ust. 4 wskazywanego artykułu. Przepis ten, jak już sygnalizowano, odnosi się jedynie do ściśle formalnych aspektów przewodu doktorskiego związanych z naruszeniem przez stronę terminów przystąpienia do egzaminów doktorskich lub terminu przedstawienia rozprawy doktorskiej (o ile ten drugi został w ogóle wyznaczony), z czym wiąże się możliwość, nie obowiązek, podjęcia uchwały o zamknięciu przewodu doktorskiego. Natomiast w płaszczyźnie kluczowych dla przebiegu postępowania doktorskiego jego kolejnych etapów (art. 14 ust. 2 u.s.t.n.) brak jest regulacji ustawowej, która *expressis verbis* normowałaby sposób zakończenia przewodu w sytuacjach, w których właściwy organ prowadzący postępowanie uzna, że nie są spełnione przesłanki przejścia do kolejnej fazy przewodu. Zgodnie z art. 14 ust. 5 u.s.t.n. właściwa rada może przekazać komisji doktorskiej uprawnienie do podejmowania uchwał w przedmiocie przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony oraz przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej. Jednocześnie wskazuje się, że w przypadku gdy obrona odbywa się przed komisją, ta przygotowuje projekt uchwały w sprawie nadania stopnia doktora i przedstawia go radzie jednostki organizacyjnej. Przytoczone unormowanie wskazuje na sposób działania komisji, gdy, w trakcie obrony rozprawy, podjęła ona uchwałę wynikającą z pozytywnego dla broniącego się wyniku głosowania (więcej głosów „za” niż głosów „przeciw” oraz „wstrzymujących się”). Natomiast nie daje klarownej odpowiedzi na pytanie, jak powinno wyglądać zakończenie postępowania w sytuacji, gdy wynik głosowania (uchwała) komisji była negatywna dla kandydata. Komisja doktorska jest wszak organem uczelni, któremu rada przyznaje kompetencję do podejmowania uchwały „w przedmiocie” przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej (art. 14 ust. 5 u.s.t.n.). Czy oznacza to więc, że komisja podejmuje swoją uchwałę odnoszącą się do samej obrony, a następnie przedstawia radzie projekt uchwały „w sprawie” nadania stopnia doktora, w którym przedstawia i uzasadnia swoją decyzję o nieprzyjęciu obrony, zaś rada jako organ uprawniony do kończenia czynności przewodu doktorskiego (zgodnie z art. 14 ust. 2 *in principio*) podejmuje końcową uchwałę w sprawie nadania (odmowy) nadania stopnia naukowego¹⁵? W praktyce sto-

---

¹⁵ Jak się wydaje, do takiego wniosku może prowadzić stanowisko H. Izdebskiego oraz J.M. Zielińskiego, którzy interpretują art. 14 u.s.t.n. w ten sposób, że uchwała komisji doktorskiej o nieprzyjęciu obrony rozprawy jest to „[...] z jednej strony, samoistna czynność przewodu, co wskazywałoby nie tylko na możliwość, ale i – w razie jej zakwestionowania – na potrzebę składowania odwołania od uchwały komisji [...]. Z drugiej strony, jeżeli komisja jest w istocie obowiązana w takim przypadku przygotować projekt uchwały rady o odmowie nadania stopnia doktora (ust. 5 zdanie drugie), a skutkiem takiego wniosku z reguły będzie odmowa nadania stopnia, nie

sowania odnośnych przepisów można spotkać się właśnie z takim sposobem procedowania w przypadku negatywnego dla strony wyniku głosowania komisji doktorskiej podczas obrony rozprawy.

Praktykę, o której mowa powyżej, należy uznać za wadliwą. Formułując takie stanowisko, w pierwszej kolejności należy odwołać się do właściwych przepisów rozporządzenia z 2018 r., które w swej treści odnoszą się już do sytuacji podejmowania negatywnych dla strony uchwał kończących niektóre etapy przewodu doktorskiego. Zgodnie bowiem z § 7 ust. 2 rozporządzenia z 2018 r. „w przypadku nieprzyjęcia rozprawy doktorskiej i niedopuszczenia jej do obrony komisja doktorska przedstawia sprawę wraz z uzasadnieniem radzie jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód doktorski, która podejmuje uchwałę w tej sprawie”. Z kolei na podstawie § 10 pkt 1 rozporządzenia z 2018 r., gdy komisja zajmie stanowisko (zagłosuje) za odmową przyjęcia publicznej obrony rozprawy, to „uchwałę w sprawie odmowy przyjęcia obrony [...] przedstawia wraz z uzasadnieniem radzie, która podejmuje uchwałę w tej sprawie”. Przytoczone powyżej przepisy nie mogą być uznane za wyraźnie przesądzające o sposobie zakończenia postępowania w przypadku odmowy przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej. § 10 pkt 1 rozporządzenia z 2018 r. odnosi się bowiem do dwóch uchwał, w pierwszej kolejności wskazuje na uchwałę komisji w sprawie odmowy przyjęcia obrony, a następnie stanowi o obowiązku (kompetencji) rady do podejmowania uchwały „w tej sprawie”. Natomiast § 7 ust. 2 rozporządzenia z 2018 r. nie stanowi o podejmowaniu przez komisję uchwały o odmowie przyjęcia rozprawy doktorskiej oraz odmowie dopuszczenia jej do obrony, ale o „przedstawianiu sprawy” przez komisję wraz z uzasadnieniem radzie jednostki organizacyjnej, która podejmuje uchwałę w tej sprawie. W analogicznych więc sytuacjach dotyczących niekorzystnego dla doktoranta głosowania na posiedzeniach komisji, na etapach poprzedzających decydowanie o nadaniu stopnia, prawodawca posługuje się różnymi określeniami w treści stosownych przepisów rozporządzenia („przedstawienie sprawy wraz z uzasadnieniem”, „uchwała w sprawie odmowy przyjęcia” przedstawiana wraz uzasadnieniem radzie, która podejmuje „uchwałę w tej sprawie”).

---

jest oczywiste, że zainteresowany musi odwoływać się od uchwały komisji, a gdyby takiego odwołania nie złożył, nie mógłby [...] skutecznie złożyć odwołania od końcowej odmowy rady. Sądzić można – i takie stanowisko wydaje się przeważać w praktyce – że jest możliwe odwołanie się od końcowej uchwały rady, obejmujące także odwołanie od negatywnej uchwały komisji w sprawie przyjęcia obrony, przy czym dodatkowym argumentem może być to, że odwołania do [...] składa się za pośrednictwem rady (art. 21 ust. 1)” – H. Izdebski, J.M. Zieliński, *Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym. Komentarz*, wyd. II, Warszawa 2015, Lex.

Zmierzając do przyjęcia spójnej koncepcji interpretacyjnej w odniesieniu do powyżej zarysowanych niedomogów regulacji prawnej zakończenia przewodu doktorskiego w inny sposób niż uchwała rady o nadaniu stopnia doktora, za punkt wyjścia należałoby przyjąć dwa założenia dotyczące: 1) braku podstaw do przechodzenia do kolejnego etapu procedury doktorskiej w przypadku, gdy rada lub komisja doktorska zajmie negatywne stanowisko na danym, wcześniejszym etapie przewodu doktorskiego; 2) konieczności kończenia przewodu doktorskiego na właściwym etapie zawsze uchwałą odpowiedniej rady dyscypliny naukowej. Drugie ze wskazanych założeń wynika z unormowania art. 14 ust. 2, zgodnie z którym czynności (sekwencje czynności) przewodu doktorskiego (w tym przyjęcie rozprawy do obrony oraz przyjęcie publicznej obrony) kończą się uchwałami rady, co należy odnosić także do sytuacji wykonywania niektórych sekwencji czynności w przewodzie przez komisję doktorską. W odniesieniu do niespójnie uregulowanych w rozporządzeniu z 2018 r. sytuacji negatywnego wyniku głosowania komisji na etapach dopuszczenia pracy do obrony oraz przyjmowania publicznej obrony pracy należy przyjąć, że komisja przedstawia swoją uchwałę wraz z uzasadnieniem oraz wynikiem tajnego głosowania¹⁶ radzie. Natomiast właściwą i wiążącą uchwałę kończącą przewód na danym etapie podejmuje rada. Za sprzeczną z odnośnymi przepisami należy więc uznać spotykaną na uczelniach praktykę podejmowania przez komisję odrębnej uchwały o odmowie przyjęcia obrony, a następnie kolejnej uchwały rady dyscypliny naukowej od odmowie lub nawet o nadaniu stopnia naukowego doktora i traktowanie takich uchwał jako odrębnych rozstrzygnięć przyjmowanych przez właściwe w danej sprawie organy. Praktyce takiej może w dodatku towarzyszyć założenie, że brak przyjęcia obrony przez komisję doktorską nie oznacza jeszcze niemożności nadania przez radę stopnia naukowego po rozważeniu wszystkich okoliczności istotnych dla danego postępowania doktorskiego. Wskazywany tu *modus operandi* oznacza naruszenie przepisów o etapach (sekwencjach przewodu doktorskiego), a także unormowania wskazującego na radę jako właściwy organ do zakończenia przewodu na danym (każdym) jego etapie. Właściwe byłoby więc podjęcie uchwały negatywnej przez komisję, traktowane w kategoriach „przedstawienia sprawy” radzie wraz z uzasadnieniem niekorzystnego dla strony wyniku głosowania, natomiast zadaniem rady

---

¹⁶ Wynik tajnego głosowania komisji na danym etapie przewodu doktorskiego, którego prowadzeniem zajmuje się komisja, należy uznać za podstawowy element uchwały („przedstawienia sprawy”) radzie przez komisję. W przypadku czynności prawnych będących uchwałami to właśnie wynik głosowania w powiązaniu z wymogiem kworum uczestników głosowania stanowi konstytutywny element takiej kategorii czynności prawnych, odróżniający je od umów oraz czynności jednostronnych.

byłoby podjęcie uchwały kończącej postępowanie na właściwym mu etapie, to jest uchwały w przedmiocie odmowy przyjęcia obrony rozprawy doktorskiej. W sytuacji, w której komisja doktorska przyjmowałaby odrębną uchwałę o odmowie przyjęcia rozprawy, zaś rada uchwałę o odmowie (czy nawet o nadaniu) stopnia doktora, pierwsza ze wskazanych uchwał zostałaby podjęta przez organ nieuprawniony (organ niewłaściwy w rozumieniu przepisu art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a.), z kolei uchwała rady byłaby podjęta z naruszeniem prawa (bez podstawy prawnej), jako że w zaistniałej w postępowaniu sytuacji nie powinno się przechodzić do kolejnego etapu przewodu doktorskiego bez odpowiedniego zamknięcia etapu poprzedniego.

4. Zakończenie

W ramach podjętych rozważań zasygnalizowano niektóre problemy prawne wyłaniające się na tle stosowania przepisów u.s.t.n. oraz rozporządzenia z 2018 r. w odniesieniu do sytuacji, w których przewód doktorski miałby kończyć się na wcześniejszym etapie niż decydowanie przez radę dyscypliny naukowej w sprawie nadania bądź odmowy nadania stopnia. Przyczyną tych wątpliwości interpretacyjnych jest, w pierwszym rzędzie, brak wyraźnego odniesienia się w analizowanych przepisach do negatywnego dla strony sposobu kończenia przewodu doktorskiego. Za drugą z przyczyn można by uznać brak wyraźnego określenia relacji pomiędzy komisją doktorską a radą w toku postępowań doktorskich. Sygnalizowane sprzeczności treściowe analizowanych przepisów stwarzają istotne trudności w określeniu statusu komisji doktorskiej. Mogą bowiem prowadzić do wniosku o uznaniu komisji za organ pomocniczy rady, który nie może samodzielnie podjąć uchwały właściwej do zakończenia przewodu doktorskiego na danym jego etapie, ale także stwarzać podstawy do twierdzenia odwrotnego uznającego komisję za organ wykonujący kompetencje przyznane jej, zgodnie z prawem, przez radę, w zastępstwie tej ostatniej¹⁷.

---

¹⁷ Sprzeczności w postrzeganiu statusu komisji doktorskiej są dostrzegalne w poglądach doktryny. M. Bogusz twierdzi, że „[...] komisja nie działa [...] jako swoisty organ niższego – w stosunku do rady wydziału – stopnia, lecz wykonuje kompetencje delegowane jej przez samą radę; komisja działa więc w zastępstwie rady, a podjęte przez komisję uchwały w przedmiocie przyjęcia rozprawy doktorskiej [...] oraz przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej mają taką samą moc i charakter jak uchwały rady wydziału” – M. Bogusz, *op. cit.*, s. 74. Z kolei M. Gurdek zajmuje stanowisko przeciwne, sytuujące komisję doktorską na gruncie przepisów u.s.t.n., w pozycji organu pomocniczego wobec rady, do której należy wydanie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, co oznacza, że gdyby uchwały, do których podjęcia uprawniona była komisja doktorska, były negatywne, to wówczas zadaniem komisji byłoby przedstawienie sprawy wraz

Powyższa próba rozwiązania wyłaniających się dylematów interpretacyjnych za punkt wyjścia uznaje zawarte w art. 14 ust. 2 u.s.t.n. sformułowanie o kończeniu poszczególnych faz przewodu doktorskiego uchwałami rady, zaś ust. 5 wskazanego artykułu odczytuje jako odnoszący się jedynie do podjęcia przez komisję doktorską pozytywnej dla strony postępowania uchwały o przyjęciu publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

Na koniec należy jeszcze wskazać, że ustawodawca, wprowadzając w 2018 r. nową ustawę p.s.w.n., obejmującą swym zakresem również przepisy normujące postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora, niestety nie podjął się bardziej precyzyjnego niż dotychczas rozstrzygnięcia kwestii innego niż pozytywne zakończenia takiej procedury. Jedynie w art. 189 ust. 2 oraz w art. 191 przewidziano wydawanie postanowień odpowiednio o odmowie wszczęcia postępowania oraz o odmowie dopuszczenia do obrony. Regulacją ustawową nie objęto natomiast sytuacji nieprzyjęcia obrony rozprawy doktorskiej. Zgodnie z przyjętą w p.s.w.n. nową koncepcją regulowania przebiegu postępowań doktorskich kwestia taka powinna być normowana w akcie odpowiedniego organu uczelni (senatu), co odnosi się również do zakresu czynności komisji doktorskich. Przyjmowanie bardziej precyzyjnych, niosących ze sobą mniejsze wątpliwości interpretacyjne reguł zakańczania postępowań doktorskich może być więc obecnie, choć częściowo, osiągnięte na poziomie działalności prawodawczej uczelni, na które nałożono w tym względzie dość szerokie zakresowo obowiązki regulacyjne.

---

z uzasadnieniem radzie jako organowi właściwemu do podjęcia wiążącej uchwały dla danego etapu postępowania – M. Gurdek, *Sposób procedowania w razie otrzymania dwóch negatywnych recenzji w postępowaniu doktorskim*, „Roczniki Administracji i Prawa” 2023, nr 4, Lex.